

Югозападен университет „Неофит Рилски“

СТАНОВИЩЕ

от

Доц. д-р Николай Марин,

вътрешен член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ. бр. 22 от 18.03.2022 г.

по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Политическа и електорална социология)

(Заповед № 897 от 16.05.2022 г.)

Относно:

научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена

от

гл. ас. д-р Петрана Грозданова Стойкова

за периода 2009 – 2022 г. (след придобиване на ОНС „доктор“)

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Петрана Грозданова Стойкова е член на академичния състав на Философския факултет към Югозападен университет „Неофит Рилски“ от 18.11.2009 г. след спечелен конкурс за асистент. Завършва специалностите „Социология“ (2003 г.) и „Право“ (2004 г.) в същия университет. През 2008 г. успешно защитава дисертационен труд на тема „*Модели на електорално поведение в България в период на преход (1989-2007)*“ и придобива образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност

05.11.01 „Социология“, дадена ѝ от Висшата атестационна комисия (ВАК). За периода от 2010 г. до академичната 2021/2022 г. провежда семинари по учебните дисциплини „Социология на политиката“ („Политически идеи и институции“), „Социология на образованието“, „SPSS“, „Социология на стратификацията и неравенствата“, „Европейска икономическа интеграция“ и „Обща теория на правото“. Разработва и води лекционни курсове по дисциплините „Електорална социология“, „Социология на правото“, „Социология на културата“, „Методи на политическия анализ“, „Изборно право и избирателни системи“ и „Оценка на въздействието“. Като цяло педагогическата дейност на д-р Петрана Стойкова е пряко свързана с научните ѝ интереси и практически опит (като социолог в Институт „Рего“ и експерт в научно-изследователски проекти).

За участие в конкурса кандидатът депозира отпечатани 21 научни разработки от общо 40 публикации – *два самостоятелни монографични труда, една самостоятелна студия и 18 статии*, три от които в съавторство. Студията е отпечатана и публикувана онлайн на английски език в списание индексирано в SCOPUS, а две от самостоятелните статии са публикувани на български език в списание индексирано в Web of Science. Двете монографии се вписват много точно в областта на обявения конкурс. Първата от тях е хабилитационен труд на тема *„Политическото представителство в България“* (в обем 204 страници, издадена през 2022 г. от Университетско издателство „Неофит Рилски“, Благоевград, ISBN 978-954-00-0300-9), а втората се основава на дисертационния труд е и озаглавена *„Модели на електорално поведение в България“* (в обем 264 страници, отпечатана през 2020 г. от издателство „БОН“, Благоевград, ISBN 978-954-395-236-6). Студията, както и половината от статиите засягат проблематиката, развита в монографиите, а в останалите научни разработки (другата половина от статиите) се извежда ролята на политиката и правото за разрешаването на конкретните изследвани проблеми. Тематиката, върху

която работи кандидатът, е много актуална, интердисциплинарна и с широко практическо приложение.

Освен публикационната активност, в професионалната дейност на гл. ас. д-р Петрана Стойкова впечатление правят специализациите ѝ в чужбина (*Университет „А. Я. Коменски”, Словакия; Вроцлавски университет и Варшавски университет, Република Полша*), участието ѝ в редица научни конференции, семинари, специализирани обучения и проекти, преподавателската ѝ мобилност в рамките на програма „Еразъм+“ и ръководството на значителен брой дипломанти.

Гл. ас. д-р Петрана Стойкова изпълнява всички законови условия за участие в конкурсната процедура, а именно: повече от две години е заемала академичната длъжност „главен асистент” (чл. 24, ал. 1, т. 2а от ЗРАСРБ) и отговоря както на минималните национални изисквания съгласно разпоредбата на чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ, така и на допълнителните изисквания на Югозападен университет „Неофит Рилски“ за заемане на академичната длъжност „доцент“. Същата е представила в установения срок пълен комплект от документи за участие в конкурса съгласно изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Самооценката на научните и научно-приложните приноси в трудовете, с които гл. ас. д-р Петрана Стойкова участва в конкурса, считам за коректни и подредени много добре логически. Те отразяват последователността и задълбочеността на нейната работа.

Основните приносни моменти могат да бъдат дефинирани по следния начин:

1. Кандидатът дискутира субекта на демокрацията и цялата теория на политическото представителство. Прилагайки

интердисциплинарен подход много точно дефинира следните основни предизвикателства пред анализа на съвременното политическо представителство, а именно: 1) различните политически практики на представителство; 2) променящите се политически реалности; 3) практическата невъзможност на народа да определи непосредствено насоките на бъдещата политика; 4) разминаванията в представите на гражданите относно това какво трябва да правят техните избраници; 5) противоречията между представителите на местната власт и политическото управление; 6) съществуването на недемократични форми на представителство, свързани с действия на представителите за закриване или отслабване на демократичните институции; 7) появата на неелекторални форми на представителство, водещи до разширяването и задълбочаването на демокрацията (например нови граждански форуми и органи за вземане на решения, представителни искиове от гражданското общество и групите за застъпничество, и други „гласови предприемачи“); 8) социалното свръх-разслояване на обществото и 9) новата роля на политическото представителство в условията на глобализация.

2. В резултат на теоретичната си подготовка и практически опит в политическите и електоралните изследвания, кандидатът извежда три критерия за оценка на легитимността и измеренията на кризата на демократичното политическо представителство – 1) степен на доверие в политическото управление; 2) преобладаващи модели на електорално поведение и 3) ниво на корупцията в обществото и по-конкретно на т. нар. политическа корупция. Именно въз основа на тези критерии анализира съвременното българско политическо представителство.

3. Кандидатът обоснова необходимостта от допълването на

изведените в дисертационния му труд модели на електорално поведение в България, характерни за периода на преход (1989-2007) – *ценностно-традиционен, партийно-идентификационен, социално-категориален и проблемно-ориентиран*, с т. нар. *криминален модел*, който устойчиво се проявява след приемането на България в Европейския съюз. Специалният анализ на *неконвенционалното електорално поведение* дава възможност както за по-точното прогнозиране на изборните резултати, така и за създаването на правен механизъм, противопоставящ се на това поведение.

4. Кандидатът защитава тезата, че образованието следва да бъде приоритет на националните правителства. Въпросът се анализира през призмата на процесите на глобализация, утвърждаването на демокрацията, необходимостта от по-висока политическата и гражданската активност и възможността за ограничаване на редица „правни заболявания“ и деструктивни обществени процеси.

Така очертаните приноси определям като лично постижение на гл. ас. д-р Петрана Стойкова. Те са доказателство за научния ѝ интерес към проблематиката и творческата ѝ активност.

III. Критични бележки и препоръки

Предвид представените научни разработки и сериозен професионален път на развитие, считам, че гл. ас. д-р Петрана Стойкова трябва да продължи изследванията си в областта на политическата, електоралната и правната социология. Използваният от нея правно-социологически подход е особено ценен за разрешаването на редица проблеми, свързани с демокрацията, държавното управление и качеството на живот. Препоръчвам на кандидата да продължи публикационната си активност като по-често популяризира разработките си на чужд език.

IV. Заключение

Представените документи и материали от единствения кандидат в конкурса, отговарят на нормативните изисквания на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Вътрешните правила за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“. Резултатите от научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция на д-р Петрана Грозданова Стойкова в научната област на обявения конкурс, са основание за положителната ми оценка като член на научното жури. Напълно убедено ще гласувам „за“ избора и назначаването на гл. ас. д-р Петрана Грозданова Стойкова на академичната длъжност „доцент“ по професионално направление *3.1. Социология, антропология и науки за културата (Политическа и електорална социология)* към Философски факултет на Югозападен университет „Неофит Рилски“.

22.06.2022 г.
гр. Благоевград

Член на научното жури: .....
/Доц. д-р Николай Марин/

South-West University „Neofit Rilski”

OPINION

by

Assoc. Prof. Nikolay Marin,

an internal member of the scientific jury in an academic procedure for the academic position "Associate Professor", announced by South-West University ‘Neofit Rilski’ in the State Gazette no. 22 of 18.03.2022 in professional field 3.1. *Sociology, Anthropology and Cultural Sciences (Political and Electoral Sociology)* (Order No. 897 of 16.05.2022)

Regarding:

the scientific, scientific-applied and professional-academic activity and production presented

by

Chief Assistant Professor Petrana Grozdanova Stoykova, PhD

for the period 2009 – 2022 (after achieving educational and scientific degree „doctor”)

I. Summary data on the candidate's scientific output and activity

Petrana Grozdanova Stoikova has been a member of the academic staff of the Faculty of Philosophy at South-West University "Neofit Rilski" since 18.11.2009 after winning a competition for an assistantship. She graduated with a degree in Sociology (2003) and Law (2004) at the same university. In 2008, she successfully defended her dissertation on "Models of Electoral Behavior in Bulgaria in a Transition Period (1989-2007)" and obtained the educational and scientific degree "doctor" in the scientific specialty 05.11.01 "Sociology",

awarded to her by the Higher attestation commission (VAK). For the period from 2010 to the academic year 2021/2022, she conducted seminars on the academic disciplines "Sociology of Politics" ("Political Ideas and Institutions"), "Sociology of Education", "SPSS", "Sociology of Stratification and Inequality", "European Economic Integration" and "General Theory of Law". She develops and leads lecture courses on the disciplines "Electoral Sociology", "Sociology of Law", "Sociology of Culture", "Methods of Political Analysis", "Electoral Law and Electoral Systems" and "Impact Assessment". In general, the pedagogical activity of Dr. Petrana Stoykova is directly related to her scientific interests and practical experience (as a sociologist at the "Rego" Institute and an expert in research projects).

To participate in the academic procedure, the candidate submits 21 printed scientific works from a total of 40 publications - two independent monographs, one independent study and 18 articles, three of which are co-authored. The study was printed and published online in English in a journal indexed in SCOPUS, and two of the independent articles were published in Bulgarian in a journal indexed in Web of Science. The two monographs fit very precisely in the field of the announced academic procedure. The first of them is a habilitation thesis on the topic "Political Representation in Bulgaria" (in a volume of 204 pages, published in 2022 by "Neofit Rilski" University Publishing House, Blagoevgrad, ISBN 978-954-00-0300-9), and the second is based on the dissertation work and entitled "Models of Electoral Behavior in Bulgaria" (in volume 264 pages, printed in 2020 by "BON" publishing house, Blagoevgrad, ISBN 978-954-395-236-6). The study, as well as half of the articles, concern the problems developed in the monographs, and in the remaining scientific developments (the other half of the articles), the role of politics and law in solving the specific problems investigated is brought out. The topic on which the candidate works is very current, interdisciplinary and with wide practical application.

Apart from the publication activity, in the professional activity of Chief

Assistant Petrana Stoykova, PhD. is impressed by her specializations abroad (University "A. Ya. Comenius", Slovakia; University of Wroclaw and University of Warsaw, Republic of Poland), her participation in a number of scientific conferences, seminars, specialized trainings and projects, her teaching mobility within the Erasmus+ program and the management of a significant number of graduates.

Chief Assistant Petrana Stoykova, PhD, fulfills all the legal conditions for participation in the academic procedure, namely: she has held the academic position of "Chief Assistant" for more than two years (Article 24, Para. 1, Item 2a of Law on the development of the academic staff in the Republic of Bulgaria) and answers as follows of the minimum national requirements according to the provision of art. 2b, para. 2 and 3 of Law on the development of the academic staff in the Republic of Bulgaria, as well as the additional requirements of South-West University "Neofit Rilski" for holding the academic position of "Associate Professor". She has submitted within the established deadline a complete set of documents for participation in the academic procedure in accordance with the requirements of Law on the development of the academic staff in the Republic of Bulgaria, Regulations for the implementation of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at South-West University "Neofit Rilski".

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the creative production submitted for participation in the competition

The self-assessment of the scientific and scientific-applied contributions in the works with which Chief Assistant Petrana Stoykova, PhD. participated in the academic procedure, I consider them to be correct and arranged very well logically. They reflect the consistency and depth of her work.

The main academic contributions can be defined as follows:

1. The candidate discusses the subject of democracy and the whole theory of political representation. Applying an interdisciplinary approach very

precisely defines the following main challenges to the analysis of contemporary political representation, namely: 1) the different political practices of representation; 2) changing political realities; 3) the practical impossibility of the people to immediately determine the directions of the future policy; 4) discrepancies in citizens' ideas about what their elected representatives should do; 5) the contradictions between the representatives of the local authority and the political administration; 6) the existence of undemocratic forms of representation related to actions of representatives to close or weaken democratic institutions; 7) the emergence of non-electoral forms of representation leading to the expansion and deepening of democracy (eg, new civic forums and decision-making bodies, representative claims by civil society and advocacy groups, and other "voice entrepreneurs"); 8) the social over-stratification of society and 9) the new role of political representation in the conditions of globalization.

2. As a result of his theoretical training and practical experience in political and electoral research, the candidate derives three criteria for assessing the legitimacy and dimensions of the crisis of democratic political representation - 1) degree of trust in political governance; 2) prevailing patterns of electoral behavior and 3) level of corruption in society and, more specifically, so-called political corruption. It is on the basis of these criteria that he analyzes the modern Bulgarian political representation.
3. The candidate substantiated the need to complement the models of electoral behavior in Bulgaria, characteristic of the transition period (1989-2007) - value-traditional, party-identification, social-categorical and problem-oriented, presented in his dissertation, with the so-called criminal pattern, which has been persistently manifested after the accession of Bulgaria to the European Union. The special analysis of

unconventional electoral behavior enables both the more accurate prediction of election results and the creation of a legal mechanism opposing this behavior.

4. The candidate defends the thesis that education should be a priority of national governments. The issue is analyzed through the prism of globalization processes, the consolidation of democracy, the need for higher political and civil activity and the possibility of limiting a number of "legal diseases" and destructive social processes.

I define the contributions outlined in this way as a personal achievement of Chief Assistant Professor Petrana Stoykova, PhD. They are proof of her scientific interest in the issue and her creative activity.

III. Critical notes and recommendations

Given the presented scientific developments and a serious professional development path, I believe that Chief Assistant Professor Petrana Stoykova, PhD, must continue her research in the field of political, electoral and legal sociology. The legal-sociological approach used by her is particularly valuable for solving a number of problems related to democracy, government and quality of life. I recommend the candidate to continue his publication activity by more often promoting his developments in a foreign language.

IV. Conclusion

The documents and materials presented by the only candidate in the competition meet the regulatory requirements of the Law on the development of the academic staff in the Republic of Bulgaria, Regulations for the implementation of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Internal Rules for the Development of the Academic Staff at South- West University "Neofit Rilski". The results of the scientific, scientific-applied and professional-academic activity and production of Dr. Petrana Grozdanova Stoykova in the scientific field of the announced academic

procedure are grounds for my positive assessment as a member of the scientific jury. I am fully convinced that I will vote "Yes" the election and appointment of Chief Assistant Professor Petrana Grozdanova Stoykova, PhD., in the academic position of "Associate Professor" in professional field 3.1. Sociology, Anthropology and Cultural Sciences (Political and Electoral Sociology) at the Faculty of Philosophy of South- West University "Neofit Rilski".

22.06.2022

Member of the scientific jury: .....

Blagoevgrad

/Assoc. Prof. Nikolay Marin, PhD./